

PASKELBTA
Vilniaus kolegijos direktoriaus
2022 m. balandžio 11 d.
įsakymu Nr. V- 92
PATVIRTINTA
Akademinės tarybos 2022 m. balandžio 6 d.
nutarimu Nr. ATN - 5

VILNIAUS KOLEGIJOS TAIKOMŲJŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ, EKSPERIMENTINĖS PLĖTROS IR MENO VEIKLOS 2022–2025 METŲ PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus kolegijos (toliau – Kolegija, VIKO) taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros (toliau – TMTEP) ir meno veiklos 2022–2025 metų programa (toliau – Programa) nustato taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos tikslą, principus, veiklos gaires, Programos įgyvendinimą ir jos koordinavimą, siekiant sėkmingai įgyvendinti Kolegijos strategijos 2021–2025 tikslus ir uždavinius.

2. Programoje vartojamos sąvokos:

2.1. **Dalyvavimo tarptautinėse programose veikla** – tarptautinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) programų projektų vykdymas;

2.2. **Eksperimentinė plėtra** – moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi, sukauptu pažinimu grindžiama nuosekli, papildomų žinių teikianti veikla, kurios tikslas – kurti naujus produktus ar procesus arba tobulinti jau sukurtus produktus ar procesus, taip pat kurti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius.

2.3. **Meno kūrinys** – viešai pristatytas dailės, dizaino, architektūros, medijų meno, teatro, kino, šokio, muzikos ar tarpdisciplininio meno kūrinys arba jo atlikimo aktas, atitinkantis konkrečioje meno kryptyje pripažįstamus meniškumo kriterijus;

2.4. **Mokslininkas** – tyrėjas, turintis mokslų daktaro laipsnį.

2.5. **Mokslo (meno) sklaida** – visuomenės supažindinimas su moksliniais tyrimais, meno kūryba.

2.6. **Pripažintas menininkas** – kūrėjas arba meno kūrinių atlikėjas, kurio kūrybinę veiklą apibūdina menui ir kultūrai ypač reikšmingi kūriniai, įgyvendinti Lietuvoje arba (ir) užsienyje, pelnę platų visuomenės ir meno specialistų pripažinimą, įvertinti prestižinėmis tarptautinėmis arba nacionalinėmis premijomis bei kitokiais aukštais

apdovanojimais, arba (ir) kuris yra išugdęs pasižymėjusių menininkų ir atitinka aukštosios mokyklos, kurioje jis siekia eiti arba eina pareigas, nustatytus reikalavimus.

2.7. **Socialinė atsakomybė** – tai integralus, pridėtinę visuomeninę vertę kuriantis organizacijos veiklos principas, kuriuo remdamasi organizacija savanoriškai integruoja socialinius, aplinkosaugos, skaidrios veiklos ir kitus į visuomenės gerovę orientuotus principus į savo veiklą, siekdama būti atsakinga, iniciatyvia, bendruomeniška, pilietiška ir į visuomenės gerovę ir poreikius orientuota visuomenės dalyve.

2.8. **Taikomieji moksliniai tyrimai** – eksperimentiniai ir (arba) teoriniai darbai, atliekami norint gauti naujų žinių ir pirmiausia skiriami specifiniams praktiniams tikslams pasiekti arba uždaviniams spręsti.

2.9. **Tyrėjas** – aukštąjį išsilavinimą turintis asmuo, plėtojantis pažinimą, konceptualizuojantis ar kuriantis naujus produktus, procesus, metodus ir sistemas arba vadovaujantis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektams.

2.10. **Tyrėjų grupė** – pagal veiklos gaires, išsikeltus tikslus kryptingai veikianti fakulteto arba institucinė dėstytojų, vykdančių MTEP ir (arba) meno veiklą, grupė.

2.11. **Užsakomoji meno veikla** – ūkio subjektų meno užsakymų vykdymas;

2.12. **Užsakomoji projektinė veikla** – ūkio subjektų MTEP užsakymų vykdymas.

3. Programos įgyvendinimo laikotarpis – 2022–2025 metai.

4. Programa parengta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo, Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programa 2022–2030, Europos Sumanios specializacijos (S3), EURASHE (Europos profesinio aukštojo mokslo institucijų asociacijos), UAS4EUROPE (Europos jungtinės profesinio aukštojo mokslo institucijų iniciatyvos), Europos mokslinių tyrimų erdvės (ERA), Vilniaus regiono plėtros strategijos, Vilniaus kolegijos statuto ir Kolegijos strategijos 2021–2025 nuostatas.

II SKYRIUS ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

5. Nuo 2021 m. Vilniaus kolegija vadovaujasi veiklos Strategija 2021–2025, kurios antrasis strateginis tikslas yra „Plėtoti veiklos pasauliui aktualius taikomuosius mokslinius tyrimus, eksperimentinę plėtrą ir paveikų profesionalųjį meną“.

6. Kolegijoje atliekami taikomieji moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra – tai sisteminga kūrybinė gamtos, žmonijos, kultūros ir visuomenės pažinimo veikla ir jos rezultatų panaudojimas.

7. Kolegijoje vykdomi taikomieji moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir meno veikla atlieka esminį vaidmenį didinant institucijos konkurencingumą, ypač regioniniu lygmeniu, kur Kolegija veikia kaip jungtis tarp veiklos pasaulio, organizacijų ir visuomenės. TMTEP ir meno veikla ugdo dėstytojų ir studentų verslumo įgūdžius ir prisideda prie didesnio ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Taikomųjų tyrimų metu įgyti praktiniai tyrimų įgūdžiai padidina absolventų įsidarbinimo galimybes.

8. Tyrejai ir (arba) tyrėjų grupės atlieka eksperimentinės plėtros veiklas – moksliniais tyrimais ir (ar) praktine patirtimi, sukauptu pažinimu grindžiamą nuoseklią, papildomų žinių teikiančią veiklą, kurios tikslas – kurti naujus produktus ar procesus arba tobulinti jau sukurtus produktus ar procesus, taip pat kurti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendimus.

9. Kolegijoje atliekama taikomoji meninė veikla apima kūrinio pristatymą / atlikimą meninėje ar viešojoje erdvėje, publikavimą įrašų studijoje ar demonstravimą parodoje, festivalyje, televizijos ar radijo kanalu. Šios veiklos rezultatas – meno kūrinys. Tai viešai pristatytas dizaino, teatro, šokio, muzikos kūrinys ar jo atlikimo aktas, atitinkantis konkrečios meno krypties pripažįstamus meniškumo kriterijus.

10. TMTEP ir meno veiklą kuruoja Mokslo skyrius, kuris planuoja ir koordinuoja veiklą, atlieka stebėseną ir duomenų analizę, kasmet rengia ir teikia Kolegijos TMTEP ir meno veiklos ataskaitą Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai.

11. Kolegijoje taikomuosius mokslinius tyrimus, eksperimentinę plėtrą ir meno veiklas vykdo 30 tyrėjų grupių (3 iš jų – pagal meno kryptis) 14-oje mokslo krypčių ir 3-ose meno kryptyse (6-iose mokslo srityse ir 2-ose meno srityse).

12. 2021 m. TMTEP ir profesionaliojo meno veiklas vykdė 211 tyrėjų, beveik pusė jų – 92 (44 proc.) – turi mokslų daktaro laipsnį arba yra pripažinti menininkai.

13. Siekiant užtikrinti VIKO vidinius žmogiškuosius išteklius TMTEP ir profesionaliojo meno veikloms vykdyti, yra pasiekta ženkli mokslų daktarų (pripažintų menininkų) dalis nuo visų Kolegijoje dirbančių dėstytojų skaičiaus. Mokslų daktarų dalis nuo visų dėstytojų skaičiaus 2021 m. sudarė 18,5 proc. Pripažintų menininkų dalis nuo visų dėstytojų skaičiaus 2021 m. sudarė 5,6 proc.

14. Plėtojant socialinės atsakomybės ir inovacijų partnerystes TMTEP, profesionaliojo meno ir projektinėse veiklose su Lietuvos mokslo, studijų ir verslo centrais, nacionalinėmis agentūromis, asociacijomis, konfederacijomis, Vilniaus pramonės, prekybos ir amatų rūmais ir kt. svarbiais subjektais, kiekvienais metais pasirašomos ir vykdomos bendradarbiavimo sutartys. 2021 m. buvo sudarytos dvidešimt trys (23) taikomosios konsultacinės (užsakomosios) veiklos darbų sutartys su

fiziniais ir juridiniais asmenimis, viešosiomis įstaigomis, verslo įmonėmis, savivaldybėmis ir asociacijomis.

15. 2021 m. Kolegijoje buvo atlikta 15 *studijų kokybės bei kompetencijų užtikrinimo* tyrimų, iš jų 3 – tęstiniai tyrimai, 3 – tarpdisciplininiai; 8 *verslo aplinkos ir darbo rinkos analizės* tyrimai, iš jų – 3 užsakomieji tyrimai; 22 – *technologijų ir gamtos mokslų srities* tyrimai, iš jų – 7 užsakomieji taikomieji tyrimai, 1 tęstinis; 34 *specializuotos tematikos* taikomieji moksliniai tyrimai, iš jų 5 užsakomieji tyrimai, 8 tęstiniai tyrimai, 1 mokslo-verslo projektas, po vieną – tarptautinis ir tarpinstitucinis tyrimas; 3 – su inovacijomis susiję tyrimai.

16. Bendras TMTEP ir meno veiklos rezultatų sklaidos publikacijų skaičius 2021 m. – 169, iš jų 30 – meno publikacijų. Tarpkryptinių publikacijų 2021 m. (kuriose yra ne mažiau kaip 2 mokslo sritys) – 5, tarptautinių jungtinių publikacijų – 6. Tarptautinių jungtinių publikacijų dalis (proc.) nuo visų publikacijų 2021 m. Kolegijoje išaugo 3,32 proc.

17. 2021 m. 1 tyrėjo etatui teko 1,6 publikacijos.

18. Pranešimų nacionaliniuose ir tarptautiniuose renginiuose, konferencijose 2021 m. buvo 104, iš kurių 26 pranešimai buvo perskaityti tarptautiniuose renginiuose.

19. Kolegija 2021 m. organizavo 8 tarptautines mokslines konferencijas, dvi iš jų – tarptautinės mokslinės-praktinės studentų konferencijos. Tarptautiniuose renginiuose skaityti 157 pranešimai, o nacionalinėse mokslinėse praktinėse konferencijose (7 respublikinės konferencijos) skaityti 44 pranešimai, dauguma iš jų buvo publikuoti užsienio ir Lietuvos recenzuojamuose konferencijos darbų leidiniuose. Kolegijos organizuotose tarptautinėse ir respublikinėse mokslinėse ir (arba) praktinėse konferencijose perskaitytas 201 pranešimas.

20. 2021 m. atlikta užsakomosios veiklos už 808 307 Eur. Vykdamt socialiai atsakingus TMTEP ir meno užsakymus ir konsultacijas pritrauktos lėšos sudarė 629 696 tūkst. Eur (arba 77,9 proc. nuo visų įplaukų už TMTEP ir meno veiklas Kolegijoje).

21. Kolegijoje nuolat stiprinamos tyrėjų kompetencijos. 2021 m. organizuoti 7 tiksliniai tyrėjų mokymai. Šiuose mokymuose dalyvavo 212 dėstytojų tyrėjų. Šeši (6) Kolegijos dėstytojai apgynė mokslų daktaro disertacijas.

22. Kolegijos darbuotojams skatinti už mokslinės ir meninės veiklos produkciją 2021 m. skirta 52 tūkst. Eur.

23. Studentai įtraukiami į tyrėjų grupių pagal mokslo (meno) kryptis veiklas. Jungtinių dėstytojų ir studentų publikacijų (52) skaičius 2021 m. sudarė trečdalį (29 proc.) bendro Kolegijos publikacijų skaičiaus.

24. Visuose fakultetuose kuriamos studentų mokslinės draugijos (toliau – SMD), kurių nariai sprendžia visuomenei aktualias problemas. Šiuo metu SMD nariai aktyviai dirba ATF, VVF, EKF, SPF fakultetuose. 2021 m. studentai parengė 322 pranešimus; studentų, įsitraukusių į tiriamąją veiklą drauge su dėstytojais, 2021 m. buvo trisdešimt šeši (36), ankstesniais metais šis rodiklis nebuvo matuojamas; 2 studentai atliko mokslo tiriamąjį darbą vasaros praktikų projekte.

25. VIKO yra kolegijų sektoriaus lyderė TMTEP ir meno veiklose.

26. Kolegijoje būtina stiprinti tyrėjų potencialą, plėtoti užsakomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtos ir meno veiklas, skatinti studentų įsitraukimą į tyrėjų grupes, tobulinti tyrimams pritaikytą infrastruktūrą, užtikrinti finansavimą TMTEP ir meno veiklai.

III SKYRIUS

TIKSLAS, PRINCIPAI, KRYPTYS IR VEIKLOS TOBULINIMO GAIRĖS

27. Programos tikslas – stiprinti Kolegijos TMTEP ir meno veiklos lygį, įgyvendinant Kolegijos strategiją 2021–2025 ir darant poveikį šaliai bei regionui.

28. TMTEP ir meno veiklos principai: rezultatų praktinis pritaikomumas, tarpkryptiškumas, poveikis studijoms, tarptautiškumas, įtrauktis, socialinė atsakomybė, atitiktis mokslinių tyrimų etikai ir lygios galimybės.

28.1. **Rezultatų praktinis pritaikomumas.** Taikomieji moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra atliekami atliepant veiklos pasaulio, valstybinių ir (ar) visuomeninių organizacijų poreikius ir inicijuojant visuomenės raidos pokyčius.

28.2. **Tarpkryptiškumas.** Įvertinę užsakovų poreikius, Kolegijos įvairių mokslo / meno kryptių tyrėjai, bendradarbiaudami su veiklos pasaulio, valstybinių ir (ar) visuomeninių organizacijų atstovais, jungiasi į mišrias tyrėjų grupes.

28.3. **Poveikis studijoms.** Tyrėjų TMTEP ir meno veiklos patirtys, sukurtos naujos praktinės žinios papildo studijų programų turinį ir suteikia studentams naujų, jų būsimai profesinei veiklai aktualių kompetencijų.

28.4. **Tarptautiškumas.** Kartu su tarptautiniais partneriais Kolegijos tyrėjai vykdo bendras TMTEP, projektines ir menines veiklas, jų rezultatų sklaidą tarptautinei bendruomenei. Instituciniu, fakulteto ir katedros lygmenimis analizuojama tyrėjų ir (arba) menininkų bei studentų (išvykstančių ir atvykstančių) tarptautinio judumo dinamika ir poveikis aukštosios mokyklos veiklai.

28.5. **Įtrauktis.** Kolegijos tyrėjų grupės yra skatinamos įtraukti į TMTEP ir meno veiklas pradedančiuosius tyrėjus bei motyvuotus, moksline veikla besidominčius studentus, veiklos pasaulio, valstybinių ir (arba) visuomeninių organizacijų atstovus.

28.6. **Socialinė atsakomybė.** Kolegijos tyrėjai, vykdydami TMTEP ir meno veiklą, integruoja socialinius, aplinkosaugos ir skaidrios veiklos principus, siekdami būti atsakingi, iniciatyvūs, bendruomeniški, pilietiški ir į visuomenės gerovę ir poreikius orientuoti visuomenės dalyviai.

28.7. **Atitiktis mokslinių tyrimų etikai.** Kolegijos tyrėjai, planuodami taikomuosius mokslinius tyrimus, vadovaujasi institucijos strategija, mokslinę veiklą reglamentuojančiais dokumentais ir atitiktis mokslinių tyrimų etikai aprašu, sudėtingais atvejais bendradarbiauja su kitomis institucijomis pagal jų kompetencijos sritis, kad jų atliekami tyrimai ir eksperimentinės plėtos darbai atitiktų bendruosius atitiktis mokslinių tyrimų etikai reikalavimus.

28.8. **Lygios galimybės** – Kolegijoje TMTEP ir meno veiklas vykdo tyrėjai nepriklausomai nuo amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, rasės ar etninės priklausomybės, religijos, įsitikinimų ir kitų Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ar įstatymuose numatytų pagrindų.

29. Kolegijos tyrėjai atlieka TMTEP ir meno veiklos darbus 14 mokslo ir 3 meno kryptyse: agronomijos, veterinarijos, informatikos, elektros ir elektronikos inžinerijos, informatikos inžinerijos, chemijos inžinerijos, medžiagų inžinerijos, visuomenės sveikatos, slaugos, ekonomikos, vadybos, sociologijos, edukologijos, filologijos mokslų kryptyse bei muzikos, teatro ir kino, dizaino menų kryptyse.

30. Kolegijos TMTEP ir meno veiklos tobulinimo gairės:

30.1. Plėtoti partnerystes TMTEP, profesionaliojo meno ir projektinėse veiklose su Lietuvos mokslo, studijų ir verslo centrais, nacionalinėmis agentūromis, asociacijomis, konfederacijomis, Vilniaus pramonės, prekybos ir amatų rūmais, Vilniaus regiono savivaldybių administracijomis, visuomeninėmis organizacijomis, skatinant abipusį partnerių įsitraukimą ir motyvaciją spręsti šaliai ir regionui aktualias problemas;

30.2. Plėtoti partnerystę su tarptautiniais strateginiais partneriais tarptautiniuose AM ir profesiniuose tinkluose ir didinti vykdomos TMTEP bei meno veiklos tarptautiškumą;

30.3. Periodiškai atlikti šalies ir (arba) regiono(ų) poreikių TMTEP ir meno veiklos užsakymams analizę ir numatyti priemones šiems poreikiams tenkinti;

30.4. Vykdyti socialiai atsakingus TMTEP ir meno užsakymus ir konsultacijas šalies ir regiono subjektams.

30.5. Organizuoti mokslinę vertę turinčias tarptautines ir nacionalines konferencijas ir rengti pranešimus;

30.6. Organizuoti dėstytojų tyriminių kompetencijų tobulinimo veiklas;

30.7. Užtikrinti TMTEP, profesionaliojo meno ir projektinės veiklos rezultatų ir jų panaudojimo sklaidą tyrėjų bendruomenei, visuomenei ir suinteresuotosioms šalims (moksleiviams, studentams, darbdaviams, nacionalinėms ir tarptautinėms profesinėms asociacijoms, tyrėjus jungiančioms organizacijoms, kt.) mokslo žurnaluose, kurie yra referuojami duomenų bazėse, Kolegijos interneto svetainėje, masinėse informavimo priemonėse;

30.8. Skaitmeninti TMTEP ir meno veiklos rezultatus viešoje Kolegijos TMTEP ir meno veiklos rezultatų talpykloje;

30.9. Visuose fakultetuose įsteigti studentų mokslines draugijas (SMD), kurių nariai formuoja ir sprendžia mokslui bei studijoms aktualias problemas, įsitraukia į tyrėjų grupių TMTEP, profesionaliojo meno ir projektines veiklas pagal mokslo (meno) kryptis;

30.10. Užtikrinti vidinius materialiuosius išteklius TMTEP ir profesionaliojo meno veikloms vykdyti, pritraukiant tarptautinių ir nacionalinių fondų, programų, įmonių ir kitų suinteresuotų šalių lėšas;

30.11. Užtikrinti vidinius žmogiškuosius išteklius TMTEP ir profesionaliojo meno veikloms vykdyti. Skirti išteklių mokslo darbuotojų etatams įsteigti.

IV SKYRIUS

VERTINIMO KRITERIJAI

31. Programos tikslo ir veiklų įgyvendinimas bus vertinamas pagal šiuos vertinimo kriterijus:
 - 31.1. paskelbtų mokslinių tyrimų rezultatų sklaidą (mokslo darbai);
 - 31.2. paskelbtų meno darbų sklaidą;
 - 31.3. užsakomoji projektinė veikla;
 - 31.4. meno taikomoji veikla;
 - 31.5. dalyvavimas tarptautinėse mokslo programose;
 - 31.6. tyrėjų kompetencijų tobulinimas;
 - 31.7. studentų įtraukimas į TMTEP ir meno veiklas;
 - 31.8. Kolegijoje vykdomų studijų ir TMTEP bei meno veiklos vienovės kokybinė analizė;
 - 31.9. Kolegijos vykdomų TMTEP ir meno veiklos poveikio šalies ir regiono vystymuisi kokybinė analizė.

V SKYRIUS

ĮGYVENDINIMAS

32. Programa įgyvendinama planuojant ir vykdant TMTEP ir meno veiklą instituciniu, fakulteto, katedros ir dėstytojo lygmenimis, atsižvelgiant į Vilniaus kolegijos dėstytojų etatinio darbo krūvio sudarymo ir apskaitos tvarkos aprašo nuostatas.

33. Programos įgyvendinimą koordinuoja Kolegijos Mokslo skyrius.

34. Docentams / pripažintiems menininkams TMTEP / meno veikla, šios veiklos rezultatų skelbimas ir viešinimas yra privalomas. Rekomenduojama, kad TMTEP / meno veikla, šios veiklos rezultatų skelbimas ir viešinimas sudarytų ne mažiau kaip 33 proc. viso docento / pripažinto menininko darbo krūvio ir ne mažiau kaip 10 proc. lektoriaus ir asistento viso darbo krūvio.

35. TMTEP ir meno veiklas vykdo direktoriaus įsakymu patvirtintos tyrėjų grupės. Šios grupės skatinamos įtraukti į savo veiklas pradedančius tyrėjus, motyvuotus, besidominčius mokslinėmis veiklomis studentus.

36. Tyrėjų grupėms paprastai vadovauja koordinatoriai, kurie yra mokslininkai arba pripažinti menininkai.

37. Tyrėjų grupės koordinatorius atsakingas už veiklos gairių konkrečioje mokslo kryptyje sudarymą, jų vykdymą ir, esant reikalui, koregavimą.

38. Tyrėjų grupių koordinatoriai skatinami jungti tyrėjų grupes vykdant tarpkryptinius taikomuosius tyrimus, eksperimentinę plėtrą ir (arba) meno veiklą.

39. Programa įgyvendinama pagal Kolegijos strateginį planą.

40. Ne rečiau kaip kartą per metus Programos įgyvendinimas aptariamas Kolegijos, fakulteto ir katedros lygmenimis.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Įgyvendinus Programą, bus pasiektas aukštesnis Kolegijos TMTEP ir meno veiklos lygis bei dides poveikis šalies ir regiono vystymuisi.
